

Biskopens nyttårstale januar 2012

Kjære medarbeidere,

Lyset skinner i mørket

Og mørket har ikke overvunnet det.

Ordene fra Johannesevangeliets første kapittel, vers 5, var min julehilsen til dere.

Når jeg nå gjentar dette ordet og lar det bli min nyttårshilsen inn i 2012, er det et bevisst valg og ikke mangel på fantasi.

De sterke ordene fra Johannesprologen ble sunget for første gang fra Bibel 2011 i Skåre kirke i Haugesund under den store lanseringen av bibeloversettelsen i oktober. Jeg ble grepet av Arne Hadlands verk «Ordet ble menneske», og jeg kunne ta ordene med meg inn i samtalen med dikteren Kolbein Falkeid like etter der i kirken, om bibel, håp, sorg og savn, og Guds kjærlighets lys inn i mørket. Vi satt der i en timelang samtale om lys, mørke, håp, barn, tap, savn, livskraft, drøm – og det mørke bakteppet var erfaringen fra 22. juli, og personlige erfaringer, sterkt fra dikteren side, om egen sorg og savn. Men håpsordene som ble stående inn i sorgens landskap var: *mørket har ikke overvunnet det.*

Dét blir også stående som overskrift etter et helt spesielt år.

Noen dager etter møtet i Skåre kirke henter jeg forfatteren Edvard Hoem på Sola, vi to skal til Suldal i samme ærend som jeg var det med Kolbein Falkeid i Haugesund: ny bibeloversettelse skal presenteres.

På fergen til Arsvågen tar Edvard Hoem fram et A4-ark og sier: *Eg skreiv dette etter tjuendreguli.*

Og han viser meg en salmetekst som ennå ikke er trykket noe sted. Jeg ba om å få bruke teksten første juledag i Domkirken i Stavanger, på dagen fem måneder etter at nærmere ett hundre tusen mennesker samlet seg foran Domkirken i Stavanger, og vi dannet en kjærlighetens og solidaritetens kjede rundt Breiavatnet. De tre dagene fra bomben smalt i regjeringskvartalet og skuddene spredte død og frykt på Utøya, hadde vært intense. Edvard Hoem beskriver disse dagene slik i sin nye salme:

Brått fylte mørkret dagen

og pina saknar ord.

Vi ropar imot himlen

frå denne mørke jord:

Kvar var Guds faderomsorg,

da hatets time rann?

Kvar var hans store kjærleik

da død og ondskap vann?

Så nådelaus var stunda,

når er det nådens tid?

Det var slik vi opplevde det: på Sundvollen, i regjeringskvartalet, på Utøya, i Hundvåg, i Egersund, i Haugesund: *pina saknar ord.* Familiene til Marianne fra Hundvåg, Rafal fra Egersund og Sondre fra Haugesund, de tre AUFerne som mistet livet. De mange overlevende som sliter med sterke minner. Utenfor Domkirken, på en improvisert talerstol, talte ordfører og biskop, men det var den unge AUF-lederen som vant hjertene:

På fredag opplevde jeg og 33 andre rogalendinger at våre liv ble snudd på hodet. Jeg opplevde å bli jaktet på som et dyr. Jeg hørte skudd, og følte meg fanget. Jeg opplevde å bli voksen i løpet av et sekund. Men hvis noen tror at de har tatt fra oss verdiene vi står for: frihet, likhet og brorskap, tar de feil.

Han talte med sterk overbevisning om de verdiene ungdommene fortsatt vil kjempe for, og budskapet var det samme som kronprinsens ord foran folketøget i Oslo:

- *Vi har valgt å besvare grusomhet med nærhet.*

- *Vi har valgt å møte hat med samhold.*

Det er disse verdiene vi utfordres til å føre videre i 2012.

Ved inngangen til et nytt år står vi overfor et valg. Vi kan ikke gjøre det som skjedde ugjort. Men vi kan, med kronprinsens ord, velge hva dette skal gjøre med oss som samfunn og som enkeltmennesker.

Vi kan velge at ingen skal måtte stå alene.

Vi kan velge å stå sammen.

Og mange valgte å stå sammen etter 22. juli på tvers av religiøse skillelinjer.

Etter Utøya-tragedien tok jeg initiativet til å samle 17 muslimske ledere i moskeen Islamsk Opplysningscenter i Hillevåg. Vi hadde vært sammen noen måneder tidligere og utarbeidet en felleserklæring om samarbeid og dialog. Utøya-tragedien gjorde at vårt andre møte ble spesielt. Overskriften etter møtet i avisen Vårt Land summerte godt samtalsforløp: *Vi har kjærligheten felles.*

Opplevelsen både imamene og vi som kristne ledere hadde 25. juli foran Domkirken, var at vi delte kjærlighetens språk som kronprins Håkon uttrykte med ordene: *I kveld er gatene fylt med kjærlighet.* Det var et språk som knyttet oss sammen på tvers av religioner og livssyn. I den politiske hverdag ser det ut til at denne innsikten om en felles basis i kampen mot fremmedfrykt, rasisme og ideologier i slekt med gjerningsmannens forskrudde ideologiske tankegods, ikke lenger har samme gjennomslagskraft. Som kristne utfordres vi til å ta vare på de felles erfaringene. Det skjer i samtalsrom, gjennom dialogen. Dialogens kjennetegn er: lytte, lære, forandres. Det er sagt at *dialog betyr å skjønne mer.* Kanskje trenger vi som kirke nettopp gjennom dialogen å overvinne stereotyper og fiendebilder hos oss selv. En bedre forståelse av den andre blir også en dypere forståelse av meg selv.

La oss gå tilbake til Domkirkeplassen: I kjøene foran kondolansesprotokollene og te-lysene i Stavanger Domkirke opplevde vi det samme som i kirken landet over: helligstedet ble tatt i bruk. Bønner ble bedt, med og uten ord. Nærvær ble delt. I det mest sårbare var det ikke proklamasjonen, de store ordene, vi behøvde, mer lyset som ble tent i det hellige rommet, i den helbredende stillheten.

Filosofen Gunnar Skirbekk skriver tankevekkende om møtet med det hellige: *Det er grunner for å sjå det heilage i det sårbare og forgjengelege, det som treng omsorg og vern, det som kallar på moralske haldningar og handlingar. Kven veit, sier han, kanskje er vi og vårt ikkje aleine om å vere sårbare. Kan Gud også vere sårbar? Er det dette som blir signalisert ved Jesu liv og liding?*

I alle samtaler om ondskap og grusomhet etter 22. juli, har filosofens ord sterk relevans. Jeg går til siste verset i salmen på A-4-arket som Edvard Hoem ga meg. Det gir et svar i poesiens form. Han skriver:

*I natt og mørker, Herre,
skal no din kjærleik bu!
Løft sjelene som sørger
frå dødens bitre gru!
Gi smak og lukt og fargar,
vekk deira stumme song,
så dei kan kjenne glede
og finne trøyst ein gong.
I dag er Herrens time.
I dag er nådens tid.*

Dette er Johannes 1,5 i salmeform:

I natt og mørker, Herre, skal no din kjærleik bu.

Ved Universitetet i Stavanger har Minnestudiene – Memory Studies – vist oss ritualenes betydning i sorg – og krisetider. Erkebiskop Desmond Tutu brukte uttrykket «Healing of Memories» da han ledet Sannhetskommisjonen i oppgjøret med apartheidregimet. Minnet må helbredes!

Det skjer når lys tennes, og bønner blir bedt på Helligstedet.

Det skjer når vi tør å sette ord på overgrep, maktmisbruk og stigmatisering av enkeltpersoner og grupper.

Det skjer når kirken er det den skal være: gjestfrihetens åpne rom, med lave terskler, åpenhet og nærvær.

Åpen folkekirke handler om nærvær.

Om den enkle tilgjengelighet.

Om å være der for folk, når folk selv bestemmer at de trenger det. Trenger noen å snakke med.

Et sted å tenne et lys, et påskudd til å be en bønn.

Noen som en kan tro sammen med, eller bare dele nærværet med.

Jeg tror det var dette mange opplevde i dagene etter 22. juli landet over, også i Stavanger domkirke, der køene gikk ned til Breiavatnet dag etter dag, og der stillheten i kirken var til å ta og føle på.

En varm takk til alle ansatte og frivillige i vårt bispedømme som stilte opp, som våget å dele nærværet også i denne tunge tiden. En spesiell takk til de som var der med omsorg og trøst i Egersund, Haugesund og Stavanger. Og en like varm takk til kriseteam, politi, kommunens folk og politikere som tok praktisk ansvar og viste godt lederskap.

Jeg tenkte i disse dagene flere ganger på ordene av forfatter Per Petterson, som mistet sine nærmeste i Scanidnavian Star –ulykken. Han og broren stod igjen, sjokkerte og fortvilte. De ba bymisjonspresten Helge Fisknes om å forrette begravelsen. Men det var ett problem.

Broren satte ord på det: Per Petterson skriver:

Du skjønner det, Helge Fisknes, sa han, at alle vi som sitter rundt dette bordet, vi trur ikke på Gud Fader i himmelen eller noen annen gud, noe annet sted i verden, vi er en gjeng hedninger, det er det vi er, sa han, bare så du veit det.

Og det sa han fordi det var sant, og fordi det kanskje hadde vært Humanetisk Forbund eller en annen instans som hadde stått for det seremonielle om det var han sjøl som hadde dødd. Men fordi vi ikke ville såre foreldrene våre eller noen av dem som var døde, hvor de nå enn befant seg, så skjønte vi at det var riktig å bruke en ordentlig prest, bare han var et ordentlig menneske.

Helge Fisknes satt og rulla seg en røyk da broren min sa akkurat det, en rødmix så vidt jeg husker, og han tok seg god tid, og så sa han:

Ja men, det er jo helt i orden. Jeg trur på Gud, sa han, jeg er kristen. Så den sida av saken tar jeg meg av. Det dere må gjøre er å passe på hverandre.

Slik ble bymisjonspresten nøkkelen til døra som med ett gikk opp, skriver Petterson, som gjorde at det ble mulig for oss å komme tvers igjennom den varste dagen i våre liv og ut igjen på den andre sida.

Jeg tror det skjedde for mange i møte med kirken etter 22. juli, - i møte med stillheten som helbreder.

Religiøs ekstremisme

Fire måneder etter 22. juli-tragedien gikk Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke ut med en fellesuttalelse mot religiøs ekstremisme. Arbeidet hadde startet før 22. juli, og debatten i kjølvannet av tragedien har vist at det også i vårt eget bispedømme er påkrevet å sette dette på dagsorden. De siste nyheter fra angrep på kirken i Egypt og Nigeria viser at religiøs ekstremisme er en tragisk del av den globaliserte virkeligheten vi lever i.

Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke tar sammen avstand fra alle former for religiøs ekstremisme. Religiøse ekstremister setter seg selv i Guds sted og mener at

de kjemper på Guds vegne mot Guds motstandere. Religiøs ekstremisme er derfor i strid med våre religioners lære, spesielt med tanke på menneskets grunnleggende verdi og rettigheter.

Tanken om å tvinge sin oppfatning på andre bryter fundamentalt med det ansvar og den rett vi tror Gud har gitt alle mennesker til å gjøre sine egne valg. Det å leve i fred og forsoning med hverandre over kulturelle og religiøse grenser er i dyp samklang med grunnverdier i våre religioner.

I den felles oppfordring heter det:

Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke er særlig opptatt av at tendenser til religiøs ekstremisme i våre egne rekker blir oppdaget. Vi vil derfor oppfordre muslimer og kristne til sammen å forebygge og motarbeide alle former for religiøs ekstremisme, både i våre respektive sammenhenger og i fellesskap.

Den oppfordringen bør vi som ledere i våre menigheter stille oss 100% bak. Den utfordrer oss som kirke til en aktiv religionsdialog.

Som et bispedømme med et langvarig engasjement i møte med andre kulturer, har vi mye å bidra med her. Mange av oss har erfart at dialog bygger tillit og at den åpner for at ens egen tro og standpunkter blir lyttet til. Et av fjorårets dialogprosjekter som har gitt meg tro på de mulighetene dialogen har som døråpner til ressursene i mangfoldsamfunnet, var møtet i september 2011 mellom muslimer, jøder og kristne som fant sted i regi av Stavanger Røde Kors, Muslimsk Fellestråd og Stavanger biskop. Der erfarte vi at dialogen best kan ivaretas av de troende selv. Jeg tror det blir en viktig oppgave for Stavanger bispedømme å utvikle videre tros- og livssynsdialogen for å bygge ned fiendebilder og skape møteplasser preget av respekt, fellesskap og likeverd.

Klimarettferdighet

Noen saker på den kirkelige dagsorden får stor oppmerksomhet i media, mens andre, viktige saker havner på notisplass. Fra de siste månedene henter jeg frem to illustrerende eksempler. Det første er utfordringen fra biskopene om klimarettferdighet, fra bispemøtet i oktober, etter mitt skjønn en sak som burde engasjere og mobilisere på tvers av ulikt ståsted i andre spørsmål. Den ble knapt registrert i mediene. Ikke minst i oljefylket Rogaland bør vi ta utfordringen på alvor. Den norske kirke har siden tidlig på 1990-tallet pekt på sammenhengen mellom vårt eget forbruk som samfunn og enkeltmennesker og de økende miljø- og fattigdomsutfordringene. Med FNs klimatoppmøte i Durban (COP 17) nettopp avsluttet, er situasjonen fremdeles så dramatisk at jeg henter fram igjen biskopenes utfordring til politikerne om å arbeide for brede løsninger på tvers av partigrensene. Hvorfor skal vi engasjere oss som kirke?

Fordi klimaendringene er reelle og truer mennesker og miljø. Det er de fattigste som rammes hardest. Jordens liv er truet av menneskers ansvarsløse ressursøding. Troens svar er å mobilisere til vern om skaperverket og en bærekraftig forvaltning.

Foran den store internasjonale oljemessen i Stavanger i august, må vi også reise debatten om nye fossile funn. Det er nødvendig å redusere verdens samlede klimagassutslipp. Og det betyr at rike land som Norge må gjøre betydelige kutt hjemme, og våge å ta debatten om fortsatt vekst.

Som biskop i et av verdens mest privilegerte områder deler jeg ansvaret for å finne etisk baserte fellesskapsløsninger, for å sikre et bærekraftig samfunn. Ansvaret deler jeg ikke bare med et bispemøte som har engasjert seg sterkt, men med hver eneste en av dere. Vi har alle medansvar. Vi har kunnskapen og ressursene. Det kreves mot til å handle for å investere i vår felles framtid. Vi kan gjøre denne setningen til vår: Troens svar er å mobilisere til vern om skaperverket og bærekraftig forvaltning.

Og vi kan arbeide gjennom alle våre kanaler for at klimarettferdighet ikke skal bli en-spalters notisstoff. Klimarettferdighet handler om rettferdighet for verdens fattigste.

Jeg er glad for at mange menigheter engasjerte seg i den økumeniske og tverr-religiøse mobiliseringen *We have faith – Act now for climate justice* foran COP 17. Og jeg ser fram til at mange menigheter følger

eksemplet fra Avaldsnes under Verdens Miljødag i 2011, der miljøorganisasjoner og menighet inviterte til gudstjeneste.

Tausheten om krigen

Den andre saken der Den norske kirke har engasjert seg i løpet av fjoråret, uten at det har fått den nødvendige oppmerksomhet, er Norges deltakelse i krigen i Afghanistan. Den dype krisen Afghanistan befinner seg i, bør lede til selvransakelse og revurdering av Norges innsats i landet. Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke har pekt på at hensynet til den afghanske sivilbefolkningen må være det avgjørende i vurderingen av Norges sivile og militære engasjement i landet. Vi må styrke den humanitære bistanden og utviklingsarbeidet i Afghanistan. En rent militær strategi vil ikke kunne skape varig fred og rettferdighet.

7. oktober 2011 deltok jeg som representant for Bispemøtet på en markering på Eidsvolls plass foran Stortinget på ti-årsdagen for krigen. Der formidlet jeg Mellomkirkelig Råds kritikk, som bl.a. sier at i *lys av den fortsatt ustabile og konfliktfylte situasjonen i Afghanistan, synes den militære strategien som er valgt så langt, å være feilslått. I ettertid er det naturlig å stille spørsmål om bruken av militær makt var en adekvat respons på situasjonen som oppsto etter 11. september 2001. Det er nødvendig å trekke lærdom av de erfaringene man har gjort. Norges videre innsats i landet må baseres på en ærlig og åpen diskusjon om det norske militære engasjementets realpolitiske begrunnelse, intensjon og mål.*

Solidariteten med dem som lider, utfordrer oss alle, både som kirke og samfunn, til selvransakelse og til å erkjenne vårt fortsatte medansvar for den aktuelle situasjonen i Afghanistan.

Tausheten i norske medier og fra norske politikere i denne saken må brytes i det nye året!

Et nyskapende bispedømme

Seks visitaser i løpet av 2011 har vært inspirerende og lærerike. Det har gitt meg viktig kunnskap om et bispedømme som er i front når det gjelder menighetsutvikling, arbeidsformer og frivillighetskultur. Jeg har møtt medarbeidere, både ansatte og frivillige, som er opptatt av å tenke nyskapende samtidig som de vil bygge på den gode tradisjonen som finnes lokalt.

Det er særlig den verdifulle frivillighetskulturen som preger menighetene, noe vi også får dokumentert i forskningsbaserte undersøkelser fra Stiftelsen Kirkeforskning.

Fra kirkens side ligger det her en grunnleggende erkjennelse av at kirken ikke først og fremst er et hus eller en organisasjon, men et fellesskap av mennesker, der den enkelte har en uendelig verdi og er viktig i fellesskapet. Alle kan bidra. Denne tenkningen er direkte utledet av den kristne skapertroen og er sentral når vi skal bygge fellesskap og menighet.

Jeg står her med stor takknemlighet etter de mange gode møtepunktene og samtalene i kirkelige råd og utvalg, i møter med kommuneledelsen, særlig der nye kirkebygg er på tegnebrettet, og i møte med ledere og lærere i barnehage og skole. Jeg kan avlive myten om at det er gått tilbake med samarbeidet mellom kirke og skole og barnehage!

Jeg har fått bekreftet at det er sterk verdimesig bevissthet blant barnehage- og skolelederne. Jeg vil gjerne gi uttrykk for stor respekt for det viktige arbeidet som blir gjort i barnehager og skoler, ikke minst i møte med det flerkulturelle samfunnet.

Det er viktig at barn og unge får kjennskap til og trygghet i forhold til den kristne kulturarven. Den er en bærebjelke for å kunne navigere i det nye samfunnet, trygg i egen identitet og åpen i den dialog vi trenger for å motvirke rasisme og fremmedfrykt.

Det er viktig at alle barn og unge får utvikle en egen trygg identitet. Skolen er den eneste institusjon som kan gi alle kunnskap om religion og livssyn og derved fremme forståelse, innlevelse og gjensidig respekt. Jeg ønsker på vegne av kirken å støtte skolen i dette viktige arbeidet. Barnehagene og skolene er stedet der alle

barn og unge møtes. Det er derfor viktig at den oppvoksende slekt her får hjelp til å bygge den nødvendige indre ballast som skal til for å leve i et samfunn som stadig er i endring.

I arbeidet med å bygge en trygg identitet og indre ballast er det også viktig å gi barn og unge moralske motverdier til overfladiskhet og konsumentholdning i vårt vestlige samfunn som i NRKs Trekantserie. I denne sammenhengen ser jeg opplæringen i skolen som en viktig motkultur og motvekt i møte med den påvirkning som barn og unge ofte ellers møter i omgivelsene.

Kirkens samarbeid med barnehager og skoler skjer i dag på et annet grunnlag enn tidligere tiders kristendomsundervisning, som faktisk var kirkens dåpsundervisning. I dag er menighetene samarbeidspartnere som går inn i et planmessig samarbeid basert på vår tids tenkning.

Jeg er også imponert over hvor langt menighetene har kommet i gjennomføringen av trosopplæringsreformen. Erfaringen fra forsøksperioden i reformen har vist at trosopplæringen fungerer vel så godt i bygdesamfunn som i mer tettbygde strøk med store barnekull. Det er også spennende å se at en har fått til et samspill mellom trosopplæringen i ulike nabobygder, som f.eks. i trosopplæringsprosjektet Kyrkjenær i Tysvær og Bokn kommune.

Det gode tverrfaglige samarbeidet som en har fått etablert mange steder, lover også godt for innføringen av ny ordning for gudstjenesten, som er vår store felles satsing dette året. Seks menigheter er allerede i gang med godkjent ordning, og tilbakemeldingene lover godt!

Den sakramentale forankring

På visitaser og i foredrag har jeg lagt stor vekt på fellesskapets sakramentale forankring: ved sterkt å understreke dåpens sentrale betydning *døpt inn i Kristi kropp*, og feiringen av *nattverden*, hvor Kristus blir *en kropp* sammen med alle kristne. Det var et bevisst valg. Jeg tror vi bør gjøre som lutherske kirker verden over gjør når de møtes:

formulere det grunnleggende, dette: *Vi ser på oss selv som et sakramentalt fellesskap, kalt ved evangeliet, forenet i én dåp og samlet rundt samme bord.*

Det var slik den lutherske kirkefamilie beskrev sitt fellesskap under generalforsamlingen i Curitiba i 1990. Det lutherske verdensforbund definerte seg selv som *communio*. LVF er "et fellesskap av kirker som bekjenner den treenige Gud, er samstemte om forkynnelsen av Guds ord og er forent i alter- og prekestolfellesskap."

Vi finner igjen formuleringene fra Curitiba-dokumentet i Den norske kirkes mål- og strategidokumenter de to siste tiårene. Her har inspirasjon og påvirkning gått begge veier, og vår kirke har deltatt aktivt i utformingen av denne tenkningen. Jeg tror at vi i Stavanger bispedømme vil få et godt grunnlag for samtale lokalt, om vi går til den definisjon av det lutherske kirkefellesskap som generalforsamlingen i Curitiba ga i sitt budskap til medlemskirkene:

- *Vi ser oss selv som et åndelig fellesskap, knyttet sammen i Den Hellige ånd, gjennom vår felles tro på Gud vår Far og Jesus Kristus.*
- *Vi ser oss selv som et sakramentalt fellesskap, kalt ved evangeliet, forenet i én dåp og samlet rundt det samme bord.*
- *Vi ser oss selv som et bekjennende fellesskap, bygget på Guds ord, de økumeniske trosbekjennelser og den lutherske bekjennelse.*
- *Vi ser oss selv som et vitnende fellesskap, der vi samarbeider i gjensidig avhengighet med våre lutherske søstre og brødre, og med andre troende.*
- *Vi ser oss selv som et tjenende fellesskap, der vi bærer andres lidelse og smerte og tjener som redskap for Guds nåde og rettferdighet i verden.*

Dere kjenner igjen flere av punktene fra strategidokumentene våre de siste årene i punktene fra Curitiba. I "Strategi 2011 – 2014" for Stavanger bispedømme er det en viktig ingress før de kjente ordene bekjennende/misjonerende/tjenende/åpen. Det står:

Vi er sendt

- av den treenige Gud

- for å dele evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling.

Det er dette som skal være vårt program i 2012!

Til slutt:

Med tanke på de vanskelige konfliktspørsmålene i vår kirke, vil jeg trekke frem biskop emeritus Martin Lønnebos ord:

Och hur svårt har inte många kristna med sin kyrka. Bed för din kyrka. Var solidarisk med den Ofullkomliga något längre än vad som egentligen er möjligt. Du är döpt till Mysteriet, den Gemensamma kyrkan (Ecclesia magna) men är planterad i en Lokal kyrka. Tänk på din lokala kyrka som ett heligt skrin som innesluter de gudomliga mysterierna. Ett sådant skrin rör man vid med kärlek och vördnad.

Naturligtvis behövs det meningsfull kritik och civil självständighet av medlemmerna. Men var trofast, sök dig mot djupet, mysteriet är inte avgränsat, det finns i sin fullhet även i den lokala ofullkomliga kyrkan. De andliga övningarna kan du med full kraft göra som medlem i en lokal ofullkomlig kyrka, ty kraften fullbordas i svaghet.

Sitatet er hentet fra kapitlet " i Dina vingars skugga jublar jag", i den svenske utgaven av *Veven* (Verbum 2000). Over kapitteloverskriften står veiledningen:

Andas ut uron

andas in ödmjukheten

läs sedan långsamt

I troens verden beveger vi oss i mulighetenes og nyskapsens tegn, med den sakramentale glede som drivkraft. Alt vårt arbeid med ny liturgi, med satsing på trosopplæring og diakoni, avgjøres av det som biskop em. Martin Lønnebo omtaler som "måttet av vår kärlek och troheten i vår efterfølgelse".

Jeg vil takke dere alle for trofastheten dere har vist dette siste året.

Etter fjorårets seks visitaser, er jeg tilbake ved den utfordring vi fikk fra Martin Lønnebo tidlig på åtti-tallet, og som fremdeles utfordrer:

Våra församlingar blir kristen trosmiljö, till helgelse och evangelisation, i den utsträckning de blir beroande och präglade av Kristi livgivande kors. Kristusmönstret, den personliga och gemensamma Kristusefterföljelsen, är strategin.

Kjære Kristusetterfølgere: Guds velsignelse i det arbeidet som venter!

Et bedre utgangspunkt ved inngangen til et nytt arbeidsår for vår tjeneste enn gleden over å tilhøre det sakramentale fellesskap – døpt inn i Kristi kropp – kan vi ikke få!